

In deze nieuwsbrief:

- Interuniversitair expertisecentrum (KU Leuven, UGent, Universiteit Antwerpen) geselecteerd voor begeleiding “Ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen”
- Hoe motiveren leerkrachten cognitief sterke leerlingen? (De)motiverende leerkrachtstijlen onderzocht
- Talent-onderzoek bekroond met *Mensa Award for Excellence in Research*

Interuniversitair expertisecentrum (KU Leuven, UGent, Universiteit Antwerpen) voor begeleiding “Ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen”

Op vrijdag 22 september werd een interuniversitair expertisecentrum, bestaande uit het Expertisecentrum TALENT (KU Leuven), UGent en Universiteit Antwerpen, door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming aangesteld om het Ondersteuningsbeleid voor Cognitief Sterk Functionerende Leerlingen te begeleiden. Samen met zes secundaire en veertien basisscholen (“ankerscholen”) zal dit expertisecentrum gedurende de volgende vijf schooljaren evidence-informed praktijken m.b.t. onderwijs aan en begeleiding van cognitief sterk functionerende (CSF) leerlingen onderbouwen en verspreiden in het Vlaamse onderwijs. Met dit initiatief wordt het pionierswerk uit het aflopende [Project Voorbeeldscholen](#) verankerd en uitgebreid.

Het interuniversitair expertisecentrum zal de geselecteerde ankerscholen ondersteunen bij het wetenschappelijk onderbouwen en evalueren van hun beleid en praktijken t.a.v. CSF leerlingen. Daarnaast zullen de ankerscholen, met ondersteuning van het expertisecentrum, andere geïnteresseerde scholen rond zich verzamelen (“lerend netwerk”), om van elkaar te leren wat betreft de meest geschikte aanpak van en zorg voor CSF leerlingen. Aan deze lerende netwerken kunnen zowel scholen deelnemen die al een goed uitgewerkt beleid rond CSF leerlingen hebben, als scholen die op dat vlak nog in hun kinderschoenen staan. Scholen die graag aan zo’n lerend netwerken willen deelnemen, kunnen dit alvast aan het expertisecentrum laten weten via [dit formulier](#).

Met het nieuwe project zullen Vlaamse scholen hun beleid aangaande CSF leerlingen (verder) kunnen versterken en wetenschappelijk onderbouwen. We kijken dan ook uit naar een leerrijke samenwerking met de ankerscholen en lerende netwerken!

Vlaanderen

verbeelding werkt

Hoe motiveren leerkrachten cognitief sterke leerlingen? (De)motiverende leerkrachtstijlen onderzocht

Leerkrachten spelen een centrale rol in de motivatie en talentontwikkeling van cognitief begaafde jongeren. Zo kunnen zij cognitief begaafde leerlingen uitdagende taken aanbieden om de motivatie van deze leerlingen te ondersteunen. Daarnaast kunnen ze echter ook, volgens de principes van de Zelf-Determinatie Theorie (ZDT; Ryan & Deci, 2017), de autonome motivatie van leerlingen bevorderen door een **autonomie-ondersteunende omgeving** te creëren en leerlingen tegelijk **structuur** te bieden.

In een nieuwe studie onderzochten we **hoe leerkrachten hun leerkrachtstijl aanpassen** aan de onderwijsbehoeften van cognitief begaafde leerlingen. We gingen ook na welke factoren verschillen tussen leerkrachten in het gebruik van motiverende en demotiverende leerkrachtstijlen verklaren.

Meer weten? Lees een [samenvatting van het onderzoek op het Talent-platform!](#)

Talent-onderzoek bekroond met *Mensa Award for Excellence in Research*

Dr. Alicia Ramos, werkzaam bij het Expertisecentrum Talent, ontving dit jaar een Mensa Foundation Award for Excellence in Research voor haar onderzoek naar **demotivatie en onderpresteren bij cognitief sterke jongeren**. De onderscheiding van de Mensa Foundation bekroont **baanbrekend onderzoek** op het vlak van intelligentie en cognitieve begaafdheid. De prijs toont dan ook opnieuw aan dat de kwaliteit en het belang van het onderzoek dat binnen het Expertisecentrum Talent wordt uitgevoerd, internationaal gewaardeerd wordt!

Meer weten over de be kroonde studie? Lees dan hier [de Nederlandse samenvatting](#).

De be kroonde studie: Ramos, A., Lavrijsen, J., Linnenbrink-Garcia, L., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Sypre, S., Boncquet, M., & Verschueren, K. (2023). Motivational Pathways Underlying Gifted Underachievement: Trajectory Classes, Longitudinal Outcomes, and Predicting Factors. *Gifted Child Quarterly*, 67 (3), 179-197. doi: 10.1177/00169862221132279

CHANGES IN SELF-CONCEPT AMONG HIGH ABILITY AND AVERAGE ABILITY ADOLESCENTS IN THE TRANSITION TO SECONDARY EDUCATION
Alicia Ramos, Bieke De Fraine, Jeroen Lavrijsen, Stijn Smeets, & Karine Verschueren

KU LEUVEN **TALENT**
inspireren • uitdagen • ontwikkelen

CONCLUSIONS

- High ability students, especially boys, experience a steeper decline than their peers in math self-concept in the transition to secondary school.
- This decline, which is related to decline in general self-concept, is likely due to big-fish-little-pond (BFLP) effect, whereby students' self appraisal is negatively affected by changes in peer context.
- Despite the steeper decline in math self-concept, the higher among high ability students than their average ability peers.

BACKGROUND

Self-concept

- Self-concept is the perception that individuals have about themselves, generally or in regard to specific abilities (such as academic abilities).
- Linked positively to academic achievement and psychological flourishing and negatively to underachievement and depression/anxiety.

Self-concept in Adolescence

- Adolescence is a crucial time for self-concept development, especially during changes in interpersonal environments such as the transition to secondary school.

Self-concept of high ability students

- We previously found that, although high ability students have higher levels of self-concept overall, their academic self-concept decreases more than that of average ability students during the transition to secondary school.
- Ramos, A., De Fraine, B., Lavrijsen, J., Smeets, S., & Verschueren, K. (2018). *Respirational Relationships of Change in General, Academic, and Social Self-Concepts among Gifted and Non-gifted Adolescents in the Transition to Secondary Education*. EARA conference, Gent, Belgium, September 13-15, 2018.

RESEARCH QUESTIONS

- What are the factors that influence the decline in self-concept during the transition to secondary school?

METHODS

- Longitudinal design focused on the last year of primary and first year of secondary school.
- SIBO study: quasi-representative Flemish databank on student outcomes spanning the years 2002-present.
- Participants: 3800 students from representative sample
  - High ability students: scores within highest 10% (N=365)
  - Average ability students: scores within middle 80% (N=3088)
  - Lowest 10% of scores (N=347) excluded from analysis
- IQ measured by standardized test in 3rd grade (Gf & Gc)
- Math (α = .88) and language (α = .84) self-concepts measured by 6 items on an annual student questionnaires (Likert scales, 1-5). For example:
  - "I am good at math/language"
  - "I learn quickly in math/language"
- General self-concept (α = .77) measured by 7 items on annual student questionnaires (Likert scale, 1-5)
  - "I am good the way I am"
  - "I have a lot to be proud of"
- Latent change models (Mplus 8.1) used to model change in self-concept over time, and relationships between change.

SELECTED LITERATURE

Math Self-Concept by Ability Group

Math Self-Concept declined among all groups except average ability female girls. The decline was steeper among high ability students.

Change in Math Self-Concept by Ability Group

→ The highest drop in self-concept among high ability students.

Website TALENT

Copyright © 2023 Expertisecentrum Talent

Je kan ons bereiken op volgend adres:
Expertisecentrum Talent
Tiensestraat 102
3000 Leuven
talent@kuleuven.be